

SIGNALEN

die kunnen wijzen op een vertraagde of gestoorde taalontwikkeling

Wanneer het kind op het vlak van talig begrijpen o.a.

- problemen heeft met het correct waarnemen, verwerken en onthouden van **spraakklanken en gesproken woorden**
- moeite heeft met het begrijpen van gebaren en **non-verbale communicatie**
- minder reageert op **stemgeluiden**
- uiting geeft van problemen met het **begrijpen** van eenvoudige zinnnetjes, vragen, opdrachten, gesprekken of verhaaltjes

Wanneer het kind op het vlak van taalproductie o.a.

- niet of weinig **brabbelt**/heeft gebrabbeld
- opvallend laat is/was met de **eerste woorden** en zinnnetjes
- moeilijk verstaanbaar is en problemen heeft met het correct **uitspreken** van spraakklanken en spraakklankcombinaties
- **spraakklanken** niet of verkeerd uitspreekt of (consequent) vervangt door andere spraakklanken
- problemen heeft met het correct vormen van **zinnen** (verkeerd plaatsen of weglaten van belangrijke woorden/ zinsdelen in een zin)
- moeite heeft met het correct **vervoegen** van werkwoorden
- moeite heeft met het **begrijpen** van woorden
- over een eerder **beperkte woordenschat** beschikt
- moeite heeft om op de juiste woorden te komen (**woordvindingsproblemen**)

LOGOPEDIE

Vlaamse Vereniging voor
Logopedisten (VVL)

Belseledorp 106 B
9111 Belsele
België
Telefoon (+32) (0) 3 7221200
www.vvl.be

TAAL

ONTWIKKELINGS- STOORNISSEN

herkennen

INLEIDING

Wat is een taalontwikkelingsstoornis?

Elk kind verwerft taal op zijn eigen tempo en wijze. Ook binnen een normale taalontwikkeling zien we heel veel verschillen tussen kinderen. We spreken van een taalontwikkelingsprobleem wanneer het kind een achterstand vertoont in zijn talige ontwikkeling of wanneer de ontwikkeling afwijkend verloopt. Afwijkend betekent dat het kind kenmerken in zijn taalontwikkeling vertoont die niet eigen zijn aan een 'normale ontwikkeling' (ook in de moedertaal, in geval van meertaligheid).

vroegtijdig detecteren

Omdat de talige ontwikkeling in nauw verband staat met de cognitieve, sociaal-emotionele en sensori-motorische ontwikkeling, is vroegtijdig detecteren van taalproblemen belangrijk. Wanneer een ouder het gevoel heeft dat de spraak- en/ of taalontwikkeling van het kind niet loopt zoals verwacht of afwijkt van deze van leeftijdsgenootjes, dan moet dit **ernstig** worden genomen.

Een logopedist kan in eerste instantie bekijken of er bij het kind **signalen** zijn van een vertraagde of verstoorde spraak- en taalontwikkeling. Het is belangrijk om deze signalen steeds in relatie tot de leeftijd van het kind te bekijken en rekening te houden met sterke interindividuele verschillen.

VORMEN

van taalontwikkelingsstoornissen

● Secundaire taalontwikkelingsstoornissen

We zien een vertraagde of gestoorde taalontwikkeling in de verschillende taalaspecten en dit ten gevolge van problemen in een ander ontwikkelingsdomein (sensorische beperking, verstandelijke beperking, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische ontwikkeling, beperkt of onaangepast taalaanbod).

● Primaire taalontwikkelingsstoornissen

Problemen met verwerven van taal (ondanks een aangepast taalaanbod), die niet het gevolg zijn van moeilijkheden in een ander ontwikkelingsdomein.

1. Vertraagde spraak – en taalontwikkeling (VSTO). De taalontwikkeling verloopt licht tot ernstig vertraagd. Mits aangepaste begeleiding wordt de achterstand meestal ingehaald.
2. Taalontwikkelingsstoornis (TOS). De taalontwikkeling verloopt niet alleen vertraagd, maar vertoont ook kenmerken die niet voorkomen in een normale ontwikkeling. Ondanks een gerichte begeleiding blijven de problemen aanwezig. Vaak is er sprake van familiale aanleg.
3. Ontwikkelingsdysfasie (OD). Ontwikkelingsdysfasie vormt een subgroep binnen de TOS. Het gaat hier om de hardnekkigste vorm van een TOS. De diagnose wordt gesteld op basis van inclusie- en exclusiecriteria en komt voor bij 2 à 3% van de kinderen.

COMBINATIE

Taalproblemen zijn soms niet enkel te verklaren vanuit bv. een gehoorprobleem. Er kan naast de secundaire taalontwikkelingsstoornis ook nog een primaire taalontwikkelingsstoornis aanwezig zijn.

SPREEKNORMEN

Gereviseerde Minimum Spreeknormen
Goorhuis-Brouwer (2007)

Leeftijd	G-MS Gereviseerde Minimum Spreek-normen
12-18 maanden	Het kind begrijpt opdrachtjes met twee woorden. Kan een of meer lichaamsdelen aanwijzen. Veel en gevarieerd brabbelen met af en toe een herkenbaar woord.
18-24 maanden	Het kind zegt 5 tot 10 woorden na.
2,0-2,6 jaar	Het kind begrijpt zinnnetjes van twee woorden en spreekt in zinnen van twee woorden; de woordopbouw is nog onvolledig.
2,6-3,0 jaar	Het kind spreekt in zinnen van drie woorden; woordopbouw is nog onvolledig
3,0-3,6 jaar	Het kind spreekt in drie tot vijf woorduitingen; ongeveer de helft van de woorduitingen is verstaanbaar.
3,6-4 jaar	Het kind vertelt spontaan wel eens een verhaaltje; 50-75% is verstaanbaar voor de toehoorder
4,0-5,6 jaar	Het kind kan een verhaaltje vertellen aan de hand van plaatjes. Het kind spreekt in enkelvoudige zinnen. Het kind heeft nog problemen met meervoudsvormen en vervoegingen. 50-90% is verstaanbaar voor de toehoorder.
>5,6 jaar	Het kind spreekt in goed gevormde, ook samengestelde zinnen. Het kind is goed verstaanbaar.

**Vlaamse Vereniging voor
Logopedisten (VVL)**

Belseledorp 106 B
9111 Belsele
België
Telefoon (+32) (0) 3 7221200
www.vvl.be

VVL Vlaamse Vereniging voor
Logopedisten
wetelijk erkende beroepsvereniging

LOGOPEDIE

TAAL
**ONTWIKKELINGS-
STOORNISSEN**

onderzoek & behandeling

ONDERZOEK

door de logopedist

Indien er duidelijke signalen zijn dat het kind een achterstand of stoornis ontwikkelt, kan de logopedist vervolgens een **uitgebreid onderzoek voorstellen** via gestandaardiseerde spraak- en taaltesten.

Daarnaast zal moeten onderzocht worden wat de **mogelijke oorzaak** is van deze problemen. Doorverwijzing naar een NKO-arts, een psycholoog of een gespecialiseerd diagnostisch centrum kan hierbij nodig zijn.

Behandeling van spraak- en taalproblemen komt in veel gevallen in aanmerking voor **terugbetaling**. Informeer je hierover bij de logopedist of bij jouw mutualiteit.

THERAPIE

voor taalontwikkelingsstoornissen

Als uit de uitgebreide diagnostiek blijkt dat het kind een duidelijke achterstand vertoont t.o.v. leeftijdsgenootjes, dan kan een **aangepaste begeleiding** worden voorgesteld. Het kan hierbij gaan om een indirecte of directe begeleiding.

INDIRECT

Bij een **indirecte begeleiding** zal de logopedist via het werken met de ouders invloed proberen uit te oefenen op de taalontwikkeling van het kind door o.a. de ouders:

- te informeren over een normaal spraak- en taalontwikkelingsverloop
- tips te geven over hoe zij de spraak- en taalontwikkeling van hun kind positief kunnen beïnvloeden door gevoeliger te worden voor de communicatieve signalen van hun kind en hoe ze hier gepast op kunnen reageren
- tips te geven hoe ze vanuit o.a. dagelijkse handelingen, samen spelen en vertellen van verhaaltjes de spraak- en taalontwikkeling kunnen stimuleren
- adviezen te geven hoe zij hun taalaanbod kunnen aanpassen aan het niveau van hun kind

DIRECT

Bij een **directe begeleiding** zal de logopedist door met het kind te werken de achterstand en tekorten proberen weg te werken/reducen en zal bekeken worden hoe de communicatieve zelfredzaamheid van het kind kan versterkt worden. Dit betekent dat de logopedist ervoor zal zorgen dat het kind taal beter begrijpt en zichzelf via taal beter kan uitdrukken. In geval van complexe stoornissen kan een privélogopedist of een multidisciplinair centrum kinderen met spraak- en taalproblemen begeleiden.

De logopedist zal tijdens de behandeling gebruik maken van **aangepaste therapieprogramma's en -materialen**. Een logopedische begeleiding is effectiever wanneer **ouders en de directe omgeving** (broers/ zussen, school, ...) actief betrokken worden bij de behandeling.